

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز پنجشنبه ۲۷ اسفند ماه ۱۳۲۱

فهرست مطالب :

- ۱ - تصویب صورت مجلس
- ۲ - تقدیم لایحه اجازه پرداخت هزینه سه ماهه اول سال ۱۳۲۲ مجلس
- ۳ - معرفی آقای احمد اعتبار بسمت وزارت کشاورزی
- ۴ - تقدیم لایحه فوری اصلاح بودجه وزارت پست و تلگراف
- ۵ - سؤال آقای دکتر ملک زاده و جواب آقای وزیر بهداری
- ۶ - طرح و تصویب لایحه مربوط به تأمین کسر بهای علیق سیمانان
- ۷ - بقیه شور دوم لایحه اصلاح قانون نظام وظیفه
- ۸ - مشروح دستور جلسه بعد - ختم جلسه

(مجلس یکساعت و نیم پیش از ظهر بریاست آقای اسفندیاری تشکیل گردید)

صورت مجلس روز سه شنبه ۲۵ اسفند ماه را آقای (طوسی) منشی قرائت نمودند

۱ - تصویب صورت مجلس

شود بنده خواستم عرض کنم آقایان اعضاء کمیسیون مجلس و وزراء در مقابل قانون مسئول هستند چرا این کار را می کنید؟ ...
رئیس - آقا اگر در صورت مجلس نظری دارید بفرمائید
آقای دهستانی

دهساعتی - در جلسه گذشته دو پیشنهاد شد یکی از طرف آقای معدلو یکی از طرف بنده در آنجا ملتفت نشدم که راجع به پیشنهاد بنده چه تصمیمی گرفته شد (انسوار

رئیس - در صورت مجلس نظری نیست؟ آقای روحی
روحی - بنده میخواستم از موقع استفاده کنم و عرض کنم سال بانقضاء رسیده است و دو نوبت است که مجلس شورای ملی نسبت بفروش اجناس کارخانجات رأی داده است که بیش از صدی دوازده منافع ببرند آقای وزیر وقت گفت که این کافی نیست و مجلس باز رأی داد که مازاد بمنفع دولت ضبط

عین مذاکرات مشروح بکهد و چهل و دومین جلسه از سیزدهمین دوره قانون گذاری (مطابق قانون ۸ آذر ماه ۱۳۰۵)

اداره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده است

- غائبین با اجازه - آقایان : اقبال - شجاع - جلائی - فاطمی .
غائبین بی اجازه - آقایان : مسعودی خراسانی - افخمی - تولیت - جلیلی - اوحدی - موید احمدی - نواب یزدی - ربکی - ارگانی - مشار - مشیردوانی - چایچی - اکبر - امیر ابراهیمی - موید قوامی - اصفهانی - نیکپور - دبستانی - فروهر - وزیر - گرگانی - نقابت - اردبیلی - کامل ماگو - بوداغبان - فرمانفرمائیان .
دیر آمدگان با اجازه - آقایان : ذوالقدر - مهنبد - مستشار - دشتی .
دیر آمدگان بی اجازه - آقایان : مهدوی - لبقوانی - خسروشاهی - امامی - منصوریان - منشور .

رزد شد - خننده نمایندگان (بنده خواستم عرض کنم که پیشنهاد بنده را آقای مخبر قبول کردند اگر غیر از این باشد بفرمائید اصلاح کنند .

رئیس - در صورت مجلس دیگر نظری نیست (خیر) صورت مجلس تصویب شد .

عده از آقایان قبل از دستور اجازه خواسته اند

جمعی از نمایندگان - دستور دستور

۲- تقدیم لایحه اجازه پرداخت هزینه سه ماهه اول سال ۱۳۲۲ مجلس شورای ملی

رئیس - آقای فریدونی

فریدونی - همه ساله قبل از عید در ماه اسفند بودجه مجلس شورای ملی از طرف کارپردازان تنظیم میشده و تقدیم مجلس میشده و قبل از اینکه سال با خبر رسد تصویب میشده (صحیح است) امسال از لحاظ اینکه بودجه دولت موکول شده بسال آتیه از لحاظ اینکه دقت بیشتری درش بشود از این جهت از طرف کارپردازان مجلس شورای ملی هم لایحه ای تنظیم شده است برای سه ماهه سال آینده تقدیم میشود

رئیس - بکمسیون مراجعه میشود . آقای نخست وزیر

فرمایشی دارید

۳- معرفی آقای احمد اعتبار به سمت وزارت کشاورزی و باغبانی

نخست وزیر - چون وزارت کشاورزی کارهای مهمی در پیش دارد و لازم بود که یک نفر عضو شایسته امور آنجا را اداره کند بنابراین آقای اعتبار را که در کابینه سابق بمقام معاونت نخست وزیر در نظر گرفته شده بود و فراموش نگشاید همایونی هم صادر شده بود برای این کار در نظر گرفتیم .
بعضی از نمایندگان - مبارک است

رئیس - بنده بنهم خودم برای اینکه آقای اعتبار در این موقع مشکل کمک خواهند کرد خیلی خوشوقت ملی از طرف دیگر حتم دارم که ایشان با معلوماتی که دارند و همیشه در مجلس ما یکی از مبرزین نمایندگان بودند و ما را محرك میشدند البته من بدون استعین ولی امیدوارم خدمات ایشان طوری باشد که اسباب خوشوقتی همه باشد (انشاء الله) آقای وزیر پست و تلگراف .

و عدم استعداد بدن برای قبول انواع و اقسام امراض گوناگون را با کمال تأسف چون ما کار را بموقع نمیکنیم از نتیجه خوب آن بهره مند نمیشویم همانطور که در مسئله خواربار اگر آن پنجاه میلیون را در موقع داده بودیم و این اقدامات را در آن موقع کرده بودیم شاید دچار این سختی های امروز نمیشدیم من مجبورم به هیئت دولت و مجلس شورای ملی توجه بدهم که اگر امروز جلو گیری از این مخاطره نشود خطر حصبه برای بهاری که در پیش است شیوع پیدا میکند و اجتناب ناپذیر خواهد بود و خوشبختانه در نتیجه کشفیات علمی هم شده است (و این در دوره گذشته ناقص بود) میشود با کمک دولت و مجلس از یک همچو مخاطره عمومی جلو گیری کرد و این دو راه دارد اول اینکه تقاضی میکنم که موضوع را وزارت صحتیه تحت مطالعه قرار داده و اگر ممکن است (و البته ممکن است) علاج عمومی و اجباری در نظر گرفته شود و بنده معتقدم که بالاخره نتایج جنگ نتیجه قحطی نتیجه کمی خواربار بالاخره متوجه صحت و جان مردم میشود و الآن هم اگر باحصائیه ای که در دست است مراجعه فرمائید که عده مرض ده برابر سال گذشته و عده تلفات چندین برابر سال گذشته است پس بنده معتقدم که مساعدتی را که دولت در قضیه خواربار میکند باید همان مساعدت را هم در توسعه امور صحتی و بهداشت عمومی کوتاهی نکنید و مجلس شورای ملی هم سعی کند که آن مساعدت را نسبت به دولت بکند و اعتبار لازم در دسترس وزارت بهداشت بگذارد که بتواند از این مخاطره جلو گیری بکند و این جمله را هم در خانه عرایض آقای وزیر را مخاطب میسازم و عرض میکنم که وظیفه وزارت صحتیه و بهداشت تنها معالجه مرض نیست و این مسئله ایست که در این مملکت اشتباه شده حتی برای اکثر کارکنان خود وزارت بهداشت هم این اشتباه موجود است که خیال میکنند وزارت بهداشت برای معالجه مرض است و این نیست وزارت بهداشت برای جلو گیری از مریض شدن است ، وزارت بهداشت وظیفه اش این است که یک تبیل

نیرومند و سالمی در مملکت بوجود بیاورد وزارت بهداشتی باید حدود و نفوس مملکت را محفوظ نگاه دارد از همچو امراض و بانی و در داخله مملکت در مقابل امراضی که ممکن است حیات عمومی را تهدید کند مبارزه کند و امر زبهرترین موقع است که احتیاجات ایجاب میکنند که وزارت بهداشتی آن مسئولیت قانونی و وجدانی را که در مقابل انجام وظیفه و در مقابل حیات عمومی عهده دار است عمل بکنند این سؤال بنده بود و یک کلام هم میخواستم سؤال کنم چون آقای رئیس الوزراء هم تشریف دارند حتی یک راپرت رسمی هم شنیدم از طرف وزارت عدلیه داده شده است راجع به کار گرها و مستخدمین که یک عده زیادی مسمومیتی برای آنها پیدا شده (بعضی از نمایندگان - از نان بوده است) شنیدم بنده که از نان بوده است خواستم از ایشان سؤال کنم چه بوده است آیا بطوری که میگویند از نان بوده است یا علت دیگری داشته است که اسباب نگرانی است خواستم این را سؤال کنم . موضوع دیگری است که چون یکی از آقایان تذکره دادند اجازه میفرمائید یک جمله را هم اضافه کنم راجع به تیفوس . قضیه تیفوس همانطور که فرمودند و اکسین دارد و یک اقبامی است که لازم است دولت بکند چون وسیله اصلی سرایت تیفوس شپش است و در دو جا است که این شپش وجود دارد و سبب سرایت میشود یکی در وسایط نقلیه عمومی است یعنی در شگانه ها و اتوبوسها و یکی هم در سر بینه حمامها ، کبوتر کسی است که برود حمام و چند دانه شپش در لباسش پیدا نشود این است که تقاضی میکنم با اداره شهر داری تذکر بدهند که اینها را ضد عفونی بکنند کار مشکلی هم نیست هم وسایل نقلیه را میشوید ضد عفونی کرد و هم بینه حمامها را بوسیله کوکورد ضد عفونی بکنند .

ولیدین بهاری - سؤال آقای نماینده محترم کلاً بجا بود و بنده هم برای جواب حاضرم (نه الاسلامی) - سؤال نبوده یاد آوری بود (سؤال بود ولی تذکر هم توییش داشت و بنده بمنزله سؤال تلقی کردم . راجع به مسه و هیئت که فرمودند این یک کینه ای که از کارکنان می آید خود بنده

هم مأمور این قضیه بوده ام در این گندم گرگان يك علفی دارد که تولید سر گیجه میکند تحقیق هم شد خطری نداشت کسی که عادت ندارد بخورد سر گیجه میآورد ولی رفع میشود و خطری ندارد. اما موضوع اساسی که فرمودند بنده اقدامات را که وزارت بهداشتی بوسیله بهداشتی شهرداری کرده اول دفعه بعرض میرسانم بعد البته آن فکر اساسی را خدمت آقایان عرض میکنم. بیماری آبله و تیفوئید و تیفوس يك بیماریهای است که البته توجه فرموده اند مسری است در تهران هم تا يك اندازه شیوع داشته امسال از طرف وزارت بهداشتی ۲۴۰۰۰ نفر مایه آبله کوبی شده هیجده پست بیشتر نداشتیم حالا سی و سه پست داریم مبتلای به آبله امسال فقط ۳۹۷ نفر بوده نسبت به تیفوئید هم تلقیح مجانی در تمام بیمارستانها و درمانگاهها با اختیار عموم گذارده شده است و بوسیله آگهی درج راید و رادیو با اطلاع عموم رساندیم که در این بیمارستانها تلقیح مجانی میشود. راجع بتیفوس هم يك میلیون واکسن تیفوس قبلاً دستور داده شده بوده است و این واکسنها بفاهره رسیده است اخیراً اقداماتی شده امیدواریم که شاید زودتر وارد تهران بشود ولی تصدیق خواهید فرمود که این اقدامات کافی برای آن منظور اساسی نیست. ما الآن در بیمارستان شفا، نجات و رازی تقریباً سیصد تخت خواب داریم که بیمارهای تیفوس را می پذیریم ولی آنچه که مشهود است بیماری زیادتر از این است و متأسفانه محلی برای نگاهداری اینها نیست باید حقایق را گفت علاوه بر اینکه بیمار زیاد است و برای آنها جا نداریم متأسفانه بعد از معالجه هم چون خوب مواظبت نمیشود. برای اینکه خوشبختانه تلفات کم است مطابق احصائیهای که داده اند از صد نفر ۹۵ نفر خوب میشوند ولی توجه بفرمائید بعد از معالجه برای اینکه بیمار زیاد داریم مجبوریم آنها را مرخص کنیم ولی در نتیجه نداشتن جای خوب و غذای خوب باعث میشود که همان بیمار خوب شده که باید در حال نقاهت راحتی داشته باشد ندارد مریض میشود و این را باید گفت که فقط بودن وزیر بهداشتی و چهارتا معاون

و مدیر سبب نخواهد بود که در پایتخت وسیله کافی برای جلوگیری از این امراض داشته باشیم چه رسد بجایهای دیگر و نقاط دور دست (رضوی - چه چیز واجبتر از این است) آقا اجازه بفرمائید. بنده عرض میکنم در مملکت ما متأسفانه آن اهمیت کاملی که به بهداشت بایستی داده شود داده نمیشود بودجه را که ملاحظه بفرمائید بودجه بهداشتی در درجه پنجم و ششم بوده است و شاید بنده خودم حاضر بودم وقتی که یکی از آقایان وزرا پیشنهاد کرد برای آبله کوبی عمومی و آنوقت دیدیم که این مسئله بطور ساده تلقی میشد ولی بعد معلوم شد که اثرات خوبی برای مملکت دارد همین فکر را باید برای سایر امراض عملی کرد یعنی باید يك کاری بکنیم که برای عموم مملکت واکسن تیفوس و تیفوئید و آن وسایلی را که باید از بیماریهای واگیردار جلوگیری کند وسایلش را فراهم کنیم ولی اینها پول میخواهد وسیله میخواهد آدم میخواهد اینها را که فراهم کردیم میتوانیم مطمئن باشید که بوسیله بنده یا هر کس که بجای بنده باشد ولی بطور کلی بنده عرض میکنم که اقدامات شده است و بهداشتی شهرداری هم دستور داده شده است الآن هم همینطور است که هر جایی که بفهمیم تیفوس است دستور میدهم ضد عفونی کنند همینطور نسبت به حمامها بیمارستانها مسافر خانه ها انوروسها تمام اینها را دستور داده شده است و اخیراً هم فکرها را کرده ایم بلکه يك حمامهای مجانی در دسترس فقرا و بیچارهها بگذاریم که بتوانند استحمام کنند پاک بشوند و باز هم وقتی پاک شد لباس دیگری میخواهد که بپوشد (تهرانچی - در کود کستان شهرداری بچهها دارند از کثافت میمیرند) ما سعی داریم که واقعا آن وظیفه ای که داریم انجام بدهیم ولی دو سه تا فکر نشده است آبی یکی اعتباراتی از وزارت دارائی خواستیم و در هیئت دولت اساساً موافقت شد و حالا منتظر موافقت وزارت دارائی هستیم که اعتبار را بگیریم و يك سرویس ضد عفونی راه بیندازیم و يك عمل ضد عفونی بیشتری بکنیم برای همین بیمارها هم با اینکه فرمودند وزارت بهداشتی تنها برای

معالجه نیست ولی از روی اضطرار باید از اینها پذیرائی کرد) بیمارستانهای بیشتری ایجاد کنیم که آنها را ایزوله کنیم و اینها را از مردم سوا کنیم که بیماری زیاد نشود ولی فکر اساسی این است که اگر بودجه ما هم اجازه نمیدهد مجلس شورای ملی مساعدت بکند بوسیله تا کسی هائی که فقط و فقط برای بهداشت خرج بشود که همانطوری که مایه آبله حاضر میکنیم مایه تیفوس هم بتوانیم حاضر کنیم تیفوئید هم حاضر کنیم و اجباراً تلقیح کنیم و این پولها صرف اداره نشود و صرف جلوگیری از مرض بشود و امیدوارم این لایحه را هم که تقدیم مجلس میکنم با کمک و مساعدت آقایان نمایندگان محترم موفق بکنم و جلوگیری از این امراض بشویم.

بعضی از نمایندگان - دستور دستور

۶۱ - طرح و تصویب لایحه مربوط به تأمین کسر بهای علیق سیمبانات

امیر تیمور - لایحه وزارت پست و تلگراف مطرح شود
رئیس - لایحه وزارت پست و تلگراف مطرح است. قرائت میشود.

مجلس شورای ملی

چون در اثر ترقی فاحش بهای علیق سال جاری در تمام کشور اعتبار ماده ۱۷ بودجه مصوب سال ۳۲۱ وزارت پست و تلگراف و تلفن (قسمت شهرستانها) برای علیق اسب سیمبانات و پیکها تکافو ننموده و باعث شکایت ادارات پست و تلگراف شهرستانها شده و چنانچه توجهی نشود بکارهای سیمبانی خطوط تلگرافی کشور لطمه وارد میشود بنا بر این در نظر گرفته شده که از محل اعتبار ماده ۲۳ شهرستانها و ماده ۴۳ مرکز چهار صد هزار ریال بماده ۱۷ شهرستانها علاوه گردد تا اینکه بتوان در حدود حداقل ممکن کمکی به سیمبانات بشود لذا برای این منظور ماده واحده ذیل پیشنهاد و به قید فوریت تقاضای تصویب آنرا مینماید.

ماده واحده - وزارت دارائی مجاز است که مبلغ چهارصد هزار ریال (۴۰۰۰۰۰) که دو پست هزار ریال آن از ماده

۲۳ بودجه شهرستانها و دو پست هزار ریال از ماده ۴۳ مرکز کسر و بماده ۱۷ شهرستانها علاوه نموده و در وجه وزارت پست و تلگراف بپردازد که بمصرف کسر بهای علیق اسب سیمبانات برسانند.

رئیس - فوریت لایحه مطرح است. مخالفی نیست (خیر) موافقین با فوریت لایحه برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده واحده مطرح است. آقای ملک مدنی.

ملک مدنی - موافقم.

رئیس - آقای روحی.

روحی - موافقم.

رئیس - آقای انوار.

انوار - موافقم. رأی بگیرد.

رئیس - آقای تهرانچی.

تهرانچی - بنده با اصل لایحه موافقم ولی خواستم تذکری عرض کنم برای اینکه شنیده میشود که خیلی از مالکین چه خرده مالک و چه غیزه و رعایا شکایت دارند که مقدار زیادی یونجه و گاه از طرف دولت گرفته میشود با يك مظنه های خیلی کمی که هیچ طرف مقایسه با مظنه آزاد نیست آیا این موضوع صحت دارد و اگر صحت دارد بموجب چه قانونی اقدام میشود که گاه و یونجه اشخاص را میشود گرفت یعنی بچه مناسب گاه و جو و یونجه اشخاص را با قیمت های خیلی نازلی که شاید میشود گفت خمس قیمت آزاد یا عشر قیمت آزاد است گرفته میشود و الا با اصل این لایحه بنده موافقم البته چون علیق گران شده است ولی از طرفی لایحه میآید برای ازدیاد اعتبار از طرفی مال اشخاص گرفته میشود این دو موضوع را توضیح بدهند که چه جور است.

وزیر پست و تلگراف - بنده درست متوجه نشدم نکته ای

را که آقای تهرانچی تذکر دادند بطور مربوط به سیمبانات است چون این سیمبانات خودشان مستقیماً علیق میخرند و اینها کسانی نیستند که بتوانند تعدی بکنند اگر راجع بکار سایر وزارتخانه ها است تعیین بفرمائید تا جواب داده شود.
امیر تیمور - آقای نخست وزیر بفرمائید اگر نیست

همچو خبری که تکذیب بفرمایند.
رئیس - آقای مخبر فرهمند.

مخبر فرهمند - عرض کنم بنده میخواهم تذکره خاطر آقای وزیر پست و تلگراف را متوجه کنم چون شما توجه با سب سیم بانان میکنید در درجه اول توجه بخودشان و حقوقشان هم بکنید. بطوری که مستخدمین پست حقوق آنها ماهیانه ۳۰ یا ۴۰ یا ۵۰ تومان بیشتر نیست و حال آنکه سیم بانان خط آهن حقوق آنها در حدود ۲۰۰ تومان یا ۲۵۰ تومان کمتر یا زیاد تر است و زحمت اینها بیشتر است برای اینکه آنها يك کارهای منظمی دارند و کمتر احتیاج باصلاح پیدا میکنند ولی سیمهای وزارت پست و تلگراف چون قدیمی است اتصالاً در معرض خرابی و طوفان است این سیم بانان بایستی همیشه برای اصلاح سیم خودشان باخطر بیندازند و وقتی که ملاحظه بفرمائید حقوقشان بیش از ۴۰ یا ۵۰ تومان نیست. بنده خواستم تذکری بدهم که در بودجه ۱۳۲۲ این موضوع را اصلاح کنند.

وزیر پست و تلگراف - اقدام میشود.

طباطبائی - بنده دو دفعه اجازه خواستم.

رئیس - آن مال سابق بود. آقای امیر تیمور.

امیر تیمور - بنده موافقم.

نخست وزیر - بیاناتی را که آقای تهرانچی فرمودند چون حالا بنده وارد نیستم و اطلاعات کافی ندارم نمیتوانم جواب بدهم وعده میدهم که تحقیق بکنم و در جلسه آینده جوابش را عرض کنم.

رئیس - آقای طباطبائی.

طباطبائی - عرض میکنم این چهل هزار تومان اعتباری که خواسته شد است اگر برای این است که در بودجه ۱۳۲۲ منظور شود و چون اینجا صحبت شد که لایحه مربوط به باشگاه وقتی مطرح بود آنجا صحبت شد که بودجه سال ۱۳۲۲ شاید ۳ یا ۴ ماه طول بکشد بنده موقع را مغتنم میشمارم و از دولت تقاضا میکنم که توجه بیشتری بکنند که بودجه زودتر تهیه بشود و بیايد بمجلس که قانوناً بایستی تا ۱۵ اسفند آمده

باشد و البته حالا يك مطالعه بیشتری دارد و رئیس کل مالیه هم آمده است و بنده امیدوارم که تا آخر فروردین تمام بکنند میتوانند بیاورند ولی حالا این ۴۰ هزار تومان اگر پرداخته شده است و خرج شده است و میخواهند که صورت قانونی بآن بدهند و امیدوارم که صورت قانونی داشته باشد ولی عملاً قانونی نیست و باز بنده عقیده ام این است که چون سال گذشته است و خرجی است که شده است آنرا بسال ۱۳۲۲ موکول کنند.

وزیر پست و تلگراف - واقعا هیچیک از این دو صورت را ندارد در بودجه ۱۳۲۲ اگر میخواستیم پیش بینی بکنیم حاجت باینکه این لایحه را بقید دو فوریت تقدیم بکنیم نداشتیم البته از این تجربه ای هم که بدست آورده ایم در بودجه سال ۱۳۲۲ يك رقم بیشتری منظور خواهیم کرد و البته در سالهای عادی که قیمتها ترقی میکرد بطوریکه معمول بودجه است سالی دو بار یکی هر خرداد و یکی در آذر قیمتها بر آورده میشود و قیمتها تعیین میشود و در سال جاری که ۱۳۲۱ باشد چنانچه آقایان مسبق هستند قیمتها بطوری ترقی میکرد که نمیشد قیمتی که در ۶ ماه پیش تعیین شده است در ۶ ماه مورد عمل واقع شود. این بود که قیمتها را هر ماهه بر آورد میکنند. و چون مطالعه کردند و قیمتها را بر آورد کردند معلوم شد که متجاوز است از میزان اعتباری که ما داشته ایم در بودجه و اغلب اینها هنوز نگرفته اند و بیچاره شده اند قرض کرده اند مقروض شده اند و علت اینکه ما نتوانستیم زودتر این کار را بکنیم برای این بود که موضوع صرفه جوئی يك وزارتخانه بایستی که سال منقضی شود تا اینکه بدینیم میشود که يك ماده را صرفه جوئی کرد یا نه و حالا چون سال منقضی شده است فهمیدیم که از ماده ۲۳ و ۴۳ محل داریم و این لایحه تقدیم شده است. (صحیح است - کافی است - رأی)

رئیس - رأی گرفته میشود موافقین با ماده واحده پیشنهادهای دولت و زرقه سفید میدهند. (اخذ آراء بعمل آمده ۷۹ ورقه سفید شماره شد)

رئیس - عده حاضر در موقع اعلام رأی ۸۹ نفر لایحه با کثرت ۷۹ رأی تصویب شد.

۷ - بقیه شور دوم لایحه اصلاح قانون نظام وظیفه

رئیس - لایحه نظام وظیفه مطرح است. ماده ۵۹ فصل هفتم - معافیت معلول مزاج یا نقص اعضاء ماده ۵۹ - مسمولین معلول یا مشکوک که در حوزه های فرعی بواسطه نبودن پزشک معاینه ایشان مقدر نباشد بایستی بهزینه ارتش بنزدیکترین نقطه ای که پزشکان وجود دارند اعزام و در صورت تصدیق بمعلول بودن باید بهزینه ارتش به محل خود عودت داده شوند.

رئیس - رأی گرفته میشود... (بعضی از نمایندگان - عده کافی نیست) عرض کنم که بنده خجالت میکشم از اینکه هر وقت میخواهیم رأی بگیریم مجلس را از اکثریت می اندازند بنده از مجلس برمیخیزم بدانید این را. (در این موقع عده مجلس برای اخذ رأی کافی شد) رأی گرفته میشود به ماده ۵۹ موافقین برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۶۰ ماده ۶۰ - مسمولین زیر در اثر علل مزاج یا نقص اعضاء بنا بر معاینه و تشخیص دو پزشک نظامی برای همیشه از انجام خدمت وظیفه معاف میباشند: ۱ - نابینایان از يك یا دو چشم ۲ - قوزی ۳ - کمر ۴ - لال ۵ - شل و چلاق ۶ - بیکسوئی ۷ - فاقد بین چشم یا سببانه دست راست. ۸ - اشخاص کوتاه قد که قد آنها از ۱۵۰ سانتیمتر کمتر باشد. ۹ - اشخاص مسلول یا مبتلایان به بیماری های علاج نا پذیر. ۱۰ - معیوبین از دو چشم که از عهده خدمات نظامی بر نیایند.

تبصره ۱ - برای معاینه مسمولین در صورتیکه پزشکان

نظامی در محل نباشند از وجود پزشکان غیر نظامی که صلاحیت ایشان مورد گواهی ادارات بهداری محل واقع شده باشد استفاده خواهد شد.

تبصره ۲ - معاینه مسمولین که جزو طبقات بالا نیستند در صورتیکه در محل دو پزشک نباشد ممکن است توسط يك پزشک صلاحیتدار انجام پذیرد.

تبصره ۳ - اشخاصیکه مشمول ماده ۶۰ قانون خدمت نظام وظیفه مصوب ۲۹ خرداد ماه ۱۳۱۷ تشخیص و رأی سربازی در باره ایشان صادر گردیده بطور کلی (چه آنهائی که بخدمت نرفته و چه آنهائیکه در خدمت هستند) از انجام خدمت وظیفه برای همیشه معاف میباشند.

رئیس - آقای اورنگک.

اورنگک - بنده موافقم.

رئیس - آقای انوار (انوار - موافقم).

افشار - بنده عرضی دارم.

رئیس - بفرمائید.

افشار - عرض کنم مقصود اصلی از خدمت نظام وظیفه این است که يك عده از اشخاص صحیح البنیة و آنهائی که توانائی و بنیه خدمت نظام وظیفه را دارند و میتوانند در روز جنگ خدمت به مملکت بکنند آنها را ببرند به نظام وظیفه و از وجود آنها کشور استفاده بکند. البته اشخاص غیر سالم را به نظام وظیفه بردن اولاً خود آنها را به بدبختی و ضعف بیشتر مبتلا میکنند و ارتش هم از وجود آنها کوچکترین استفاده را نخواهد کرد و بهترین دلیل بنده این است که مطابق قانون ۱۳۱۷ يك اشخاصی را جلب به نظام وظیفه میکردند که آنها وبال گردن مأمورین نظام وظیفه هستند

- اسامی رأی دهندگان - آقایان: دکتر قاسم غنی - موقر - فرشی - مؤید ثابتی - مقدم - فیاض - معینی - رضوی - حیدر علی امامی - دکتر لقبان نهو زای - سید محمد طباطبائی - هدایت الله مکرم افشار - محمد محیط لاریجانی - حسینقلی قولیاباغ - نقیه الاسلامی - دکتر سنگ - حسنعلی مستشار - خلیل حریری - دکتر مودب نفیسی - کا زرونیان - عطاءالله روحی - محمود ناصری - آزادی - گو درزینا - ملک مدنی - داوود تنگ - احمد مهدب - افشار - مجدضیائی - دهستانی - محمد تقی شیرازی - ناهید - معتضدی - سلطانی - طوسی - ابراهیم سمعی - محمد هاشمی - حسین زهری - علیقلی هدایت - خسرو شاهی - ملایری - شهابنگ - احمد صفاری - شاهرودی - محمد دهنیزی - پارسا - زمین اسفندیاری - محمد ابراهیم اصفهانیان - ملکزاده آملی - تهرانچی - سهرات ساکینیان - محمد تقی رفیعی - موسی فتوحی - دکتر میرزا آقاسیاب - دکتر تاج بخش - دستم گیو - محسن صدر - لاریجانی - هراز - مخبر فرهمند - جعفر اصفهانی - دکتر طاهری - دکتر ادهم - مسعودی خراسانی - معتمد سنگ - رحمت سمعی - دادور - ذوالقدر - انوار - یارمحمدی - نمازی - ممدل - فرخ - فروهر - صفوی - شه دوست - لبقوانی - بیات - مهدوی.

و در خود فوج ها مأمورین و فرمانده های فوج نمیدانند چگونه از این اشخاص استفاده کنند. اولاً نمیتوانند مشقات و خدمات امور نظام وظیفه را انجام بدهد بهمین جهت نتیجه این شد که این قانون را اصلاح بکنند و به مجلس بیاورند. در این قانون معافی هارا تعیین بکنند امرایی که مبتلایان آن را ذکر کرده اند بعقیده بنده کافی نیست یعنی تمام امراض را ننوشته اند و فردا اسباب زحمت میشود. منظور بنده این است که اسامی کلیه امراض که مبتلایان آنها قادر بانجام نظام وظیفه نیستند میبایستی در اینقانون نوشته شود که فردا برای مردم اسباب زحمت نشود. البته در مملکت ما مثل سایر ممالک اشخاصی هستند که مبتلا به امراض روحی هستند و از وجود آنها در ارتش نمیتوانند استفاده بکنند ملاحظه بفرمائید این است که این قبیل اشخاص وجودشان باعث خطر بزرگی میشود ممکن است جنایات و خطرات بزرگی از طرف این قبیل اشخاص صورت بگیرد اینها اشخاصی هستند که بقول فرانسویها وجود آنها کل کنفورمه است یعنی طوری نیست که خدمت نظام وظیفه را بتوانند انجام دهند. اینها اشخاصی هستند که در دارالمجانین هستند و عقلاً یا شعوراً ناقص و ضعیف هستند و این قبیل از اشخاص را نباید به نظام وظیفه برد و این نوشته نشده است (تهرانچی - نوشته شده است) و عقیده بنده این است که اعضاء کمیسیون نظام بایستی از وجود اشخاص بصیر و اطبائی که در مجلس هستند مثل آقای دکتر ادهم و دیگران در این قسمت مشورت بکنند و یک لیستی درست بکنند که صورت آن اشخاصی که نمیتوانند از عهده انجام خدمت وظیفه برآیند و یا بودن آنها در نظام خطر جایی برای دیگران دارد این ذکر بشود که اسباب زحمت برای مردم نشود.

مخبر (آقای تهرانچی) - عرض کنم اگر توجه بفرمائید در قسمت ۹ ماده پیش بینی شده است که اشخاص مسلول یا بیماری های علاج ناپذیر (افشار معلوم نیست) چرا آقا اگر توجه بفرمائید اگر يك نفر را که میفرمائید دیوانه است

این البته علاج ناپذیر است و چون لایحه نظام وظیفه در وزارت جنگ تنظیم شده است البته پزشکان ماهری که در آنجا دارند مطالعه کرده اند و این از روی مطالعه تهیه شده و این قضا یا در نظر گرفته شده است. (کافی است) **رئیس -** موافقین با ماده ۶۰ برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد ماده ۶۱.

ماده ۶۱ - مشمولین بیمار و ضعیف البنیه بوسیله بنگاه های بهداری کشور قبلاً تحت معالجه واقع و پس از بهبودی بخدمت احضار میگردد مدت تعویق خدمت آنان از یکسال تجاوز نخواهد کرد. مگر آنکه ادامه معالجه آنان مورد تأیید و گواهی دو پزشک واقع شود.

تبصره - بنگاههای بهداری کشور موظف به معالجه و مداوای مجانی مشمولین این ماده خواهند بود.

رئیس - موافقین با ماده ۶۱ برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۶۲:

فصل هشتم - معافیت محدود - ماده ۶۲ - اشخاص زیر بواسطه موقعیت خود از انجام خدمت وظیفه معاف میباشند

- ۱ - حکام شرع مجاز باجتهاد و یا فتوی از مراجع تقلید و یا فتوی ۲ - علماء درجه اول مذاهب زردشتی و کلیمی و مسیحی.

تبصره ۱ - اعتبار مدارك باینقبیل اشخاص منوط بگواهی شورای عالی فرهنگ است.

تبصره ۲ - دانشجویان (طلاب) علوم دینی که مطابق برنامه وزارت فرهنگ مشغول تحصیل هستند مشمول ماده ۷۲ و ۷۳ این قانون خواهند بود.

رئیس - آقای روحی

روحی - بنده خواستم از آقای مخبر و آقای معاون وزارت جنگ پرسش کنم (آقای افشار توجه بفرمائید) بنده میخواستم به بینم مشمولین بین ۸۴ و ۹۴ عموماً و کلیه از لیسانسیه ها و سایرین و دیپلمه ها بطور کلی که تابحال بخدمت نیامده اند معافند یا اینکه برای آنها محدودیتهائی قائل شده اید؟ بنده خیال میکنم بطور کلی معاف باشند.

خوبست این را توضیح بفرمایند که رفیع نگرانی از این طبقه بشود.

مخبر - عرض کنم اشخاصی که مطابق ماده ۶۴ معاف شده اند بطور کلی آتهائی که مشمول بوده اند و وارد خدمت نشده اند کلاً معاف هستند.

رئیس - آقای مجد ضیائی

مجد ضیائی - در قسمت اول ماده مینویسد حکام شرع مجاز باجتهاد و یا فتوی از مراجع تقلید و یا فتوی بنظر بنده ما مجتهدی که داریم تمام از مراجع تقلید است و این یا فتوای آخر بنظر بنده زیاد است.

اورنگ - این توضیح واضح است عیبی ندارد

مجد ضیائی - یا فتوای آخر زیاد است.

مخبر - عرض کنم اگر مراجع تقلید و فتوی بود همینطور بود که فرمودید اما مینویسد راجع بتقلید و یا فتوی.

مجد ضیائی - آخر دوتا که نیست مراجع تقلید و یا فتوی اینجا دوتا دارد یکی از آنها زائد است.

رئیس - موافقین با ماده ۶۰ (امیر تیمور - بنده اجازه خواستم) آقای اورنگ

اورنگ - بنده موافقم

رئیس - آقای بهبهانی (بهبهانی - بنده موافقم) آقای انوار (انوار - موافقم)

رئیس - آقای امیر تیمور

امیر تیمور - عرض کنم (آقای تهرانچی استدعا میکنم که توجه بفرمائید) اینجا در ماده ۶۲ نوشته شده اشخاصی را که وضعیت خاصی پیدا میکنند از خدمت نظام معاف میکنند و یکی از آنها حکام شرع مجاز باجتهاد علمای درجه اول مذاهب کلیمی و مسیحی و زردشتی است. بنده اصولاً موافقم ولی عرض میکنم که يك شخصی که بسن مشمولی میرسد و باید خدمت وظیفه را انجام دهد هیچوقت نمیشود که يك جوانی پیدا شود که دارای يك همچو مقامی شده باشد (صحیح است) یا علمای درجه اول مذاهب آن سنی که دارد اصلاً آن شامل او نمیشود. بنده مطابق

نظریه خودم معتقد هستم که طلاب علوم دینی که در سن مشمولیت مشغول تحصیل علوم دینی هستند در صورتیکه وزارت فرهنگ آنها را مشمول بودنشان را تصدیق بکند آنها را معاف بکنند ولی خیال نمیکنم در سن مشمولیت کسانی باشند که علمای درجه اول مذاهب کلیمی و مسیحی و یا حکام شرع مجاز باجتهاد باشد. حکام مجاز باجتهاد که در سن ۲۱ سالگی مجتهد نمیشود این غلط تدوین شده و بنده مخالفم

مخبر (آقای تهرانچی) - عرض کنم توجه بفرمائید اولاً خدمت نظام وظیفه تنها در سن مشمولیت نیست از سن ۲۱ سالگی تا سن ۴۱ سالگی این مشمول است که باید برود خدمت بکند ملاحظه بفرمائید اگر دیرتر باجتهاد برسد از آن قسمت بعدی معاف است یعنی از بسیج معاف است یا مطابق مواد قانون سابق که مجری است يك ماه باید برود خدمت وظیفه را انجام دهد. مراحلی دارد که تمام آنها را خدمت میگویند و این که فرمودید که در سن ۲۱ سالگی کسی باجتهاد نمیرسد گمان میکنم مرحوم علامه باشد که از سن ۲۰ سالگی باجتهاد رسیده است. این را که فرمودید اصلاً ممکن نیست در دنیا وقوع بیاید این طور نیست و ممکن است اشخاصی باشند که قبل از سن ۲۱ سالگی هم به مقام اجتهاد برسند ولی البته نادر است بهر حال تا سن ۴۵ سالگی مطابق قوانین که برای اصلاح آورده اند جزء فخریه است و جزء قسمت های دیگری است که در موقع لزوم احضار میشوند

رئیس - آقای امیر تیمور

امیر تیمور - اینکه میفرمائید و آن علامه که فرمودید يك نفر بوده است و دیگری نیست و بعلاوه خدمت وظیفه يك خدمت مقدسی است که باید همه انجام بدهند خواه مجتهد باشد یا غیر مجتهد و من مخالفم با این ماده

رئیس - موافقین با ماده ۶۲ برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۶۳

فصل نهم - متکفلین ماده ۶۳ - جز در مواردی که

در قانون پیش بینی شده باشد مشمولین زیر که متکفل شناخته شده اند هر سال بوضعیت آنان رسیدگی و چنانچه موضوع تکفل بر طرف شده باشد بخدمت زیر پرچم احضار و الا برای مدت يك سال دیگر بآنان ورقه معافیت داده خواهد شد. اگر تا سن ۲۹ سالگی مشمول در وضعیت تکفل او تغییری حاصل نشده باشد از خدمت زیر پرچم معاف و جزو ذخیره منظور خواهد شد.

۱ - یگانه پسر هر مرد یا زنی که سن او از ۶۰ سال متجاوز و یا در اثر علت مزاج از اداره امر معاش خود عاجز و کفالت بر عهده آن پسر باشد

۲ - هر جوانی که عهده دار معاش عیال و اولاد خود باشد.

۳ - هر جوانی که کفیل منحصر بفرده معاش پدر و یا مادر یا جد و یا جده علی و یا پیر از کار افتاده و بی استطاعت باشد

۴ - هر جوانی که بتنهایی عهده دار معیشت برادر یا خواهر صغیر و یا علی از کار افتاده باشد و بواسطه عدم بضاعت در غیبت خود وسائل نگاهداری آنان را نداشته باشد.

رئیس - آقای طباطبائی

طباطبائی - عرض کنم در شور اول هم من تذکره دادم که در این شق یکم بنظر بنده يك قدری مبادیستی ارفاق بیشتری بشود و تسهیل زیادتری قائل بشوند. ملاحظه بفرمائید مینویسد یگانه پسری که سن پدر او از ۶۰ سال متجاوز و یا در اثر علت مزاج از اداره امر معاش خود عاجز و کفالت بر عهده آن پسر باشد. اولاً عرض کردم قید سن که فقط باید ۶۰ سال داشته باشد این کار منطقی نیست بلکه اتفاق افتاده است که يك مرد یا يك زنی در سن ۵۹ سالگی از عهده اداره معاش خود عاجز بوده اند مقصود این است که يك مرد یا يك زنی که يك پسر دارد و از عهده معاش خودش این مرد و زن برنمیآید این پسر را معاف کنیم از خدمت نظام. قید سن و محدود کردن به اینکه حتماً ۶۰

معاون وزارت جنگ - راجع به مطلبی که آقای طباطبائی اشاره فرمودند ما در لایحه اولیه که وزارت جنگ فرستاده بود پیر از کار افتاده نوشته بودیم وقتی که رفت بکمسیون و گفتگوشد گفتند که حدی نمیشود برای پیری قائل شد ممکن است که یکی در سن ۵۵ سالگی از کار بیفتد. بالاخره کمسیون عقیده اش این بود که در قسمت اول این ماده حد متوسط را قائل شد. چون در ایران سن متوسط عمر از ۶۵ سالگی بطور متوسط تجاوز نمیکند و در سن ۶۰ سالگی یکنفر پیراست ما ۶۰ را قائل شدیم ولی در ضمن هم نوشتیم که هر جوانی که متکفل معاش پدر یا مادر یا جد و یا جده علی و یا پیر از کار افتاده و بی استطاعت باشد. بنابراین این موضوعی که آقای طباطبائی فرمودند ازین میروند و یا اینکه قید کفالت است و مشمول کفیل میشود. ولی فرمودند که چرا ما معافیت را برای یکسال میدهیم این برای این است ممکن است در سن ۲۰ سالگی یا در سن ۲۱ سالگی آن پدر یا مادری که در کفالت او بوده اند فوت کنند آنوقت دیگر علت ندارد که او از خدمت نظام که وظیفه همه است معاف ابد بشود. ما برای محصلین و اشخاص ورقه برای تکمیل تحصیلات میخواهند معافیت برای یکسال قائل شدیم بنابراین برای اینها هم همین معافی را قائل شدیم. اگر آنهایی که در کفالت بودند و در قید حیات هستند که معافی داده میشود اگر نیستند که معافی داده نمیشود و از این موضوع از نشانی هم پیش نمیآید اگر زنده است که وضعیت بهمان حال باقی است و اگر مرده است که معلوم است و ورقه معافیت داده نمیشود.

بعضی از نمایندگان - کافی است کافی است.

رئیس - آقای انوار.

انوار - بنده موافقم.

رئیس - آقای طوسی.

طوسی - بنده هم در همین قسمت موضوع سن از ۶۰ سالگی عریضی داشتیم که با توضیحی که آقای معاون دادند مرتفع شد.

مخبر (آقای تهرانچی) - اجازه بفرمائید که بنده هم يك توضیحی بدهم در قسمت ۲ مینویسد: هر جوانی که عهده دار معاش عیال و اولاد خود باشد. بنده خواستم توضیح بدهم که اگر عیالش نباشد یعنی مرده باشد و اولاد داشته باشد آنها مشمول است و یا اینکه اگر عیال داشته باشد و اولاد نداشته باشد باز هم شامل میشود این است که پیشنهاد میکنم نوشته شود. هر جوانی که عهده دار معاش عیال و یا اولاد خود باشد.

رئیس - پیشنهاد آقایان سزاوار و دکتر سمیعی.

دکتر سمیعی - قسمت اول تأمین شد قسمت دومش را بخواهید.

پیشنهاد میکنم در شق اول از ماده ۶۳ بجای شصت سال پنجاه سال و در شق دوم از ماده نامبرده نوشته شود هر جوانی که عهده دار معاش عیال یا اولاد خود باشد.

رئیس - آقای سزاوار.

سزاوار - راجع باینکه هر جوانی که عهده دار معاش منحصر بفرده مرد یا زنی باشد که سن آنها از شصت سال متجاوز باشد. این جا سن شصت سالگی را مأخذ قرار داده اند نظر بنده این است که ده سال اگر ارفاق بکنند و پنجاه سال قرار بدهند مانعی ندارد برای این که وضع این مملکت طوری است که اشخاص در سن پنجاه سالگی غالباً فرسوده میشوند و يك کسی هم که اولاد منحصر بفرده دارد و تمام زندگیش را باید او اداره کند این ارفاق را در باره او بفرمایند و بنده استدعا میکنم از آقای معاون وزارت جنگ و آقای مخبر که با این پیشنهاد موافقت بفرمایند و شصت سال را به پنجاه سال اصلاح کنند و قسمت دوم را هم که خودشان اصلاح کردند و عرضی ندارم.

مخبر - بنده هم تصدیق دارم در این مملکت با وضعیت فعلی که مردم دارند در سی سالگی هم پیر میشوند و از کار می افتند چه رسد به پنجاه سالگی ولی این قانون برای این موقع منحصرأ نوشته نمیشود و علاوه در قسمت سوم این ماد. ملاحظه بفرمائید نوشته شده است هر جوانی که کفیل

منحصراً بفرید معاش پدر و یا مادر یا جد و یا جدۀ علیل و یا پیر از کار افتاده و بی استطاعت باشد. این قسمت بطور اطلاق است و سال برای آن معین نشده چون این قسمت هست و منظور آقا را تأمین میکند نمائیم در قسمت اول موافقت بفرمائید که همان شصت سال نوشته شود و با بودن این قسمت سوم اشکالی ندارد.

سزاوار - بنده با اینکه متقاعد نشدم ولی پس میگیرم
رئیس - موافقین باماده ۶۳ با اصلاحی که شد برخیزند (اغلب برخاستند) تصویب شد. ماده ۶۴:

ماده ۶۴ - از تاریخ تصویب این قانون هر کس قبل از مشمولیت تأهل اختیار کند حق معافیت از خدمت سربازی را بعنوان تکفل از عیال و اولاد خود نخواهد داشت.

رئیس - آقای ملک مدنی.

ملک مدنی - در این ماده ۶۴ که راجع باشخصی است که قبل از مشمولیت متأهل شده اند و عیال و اولاد دارند نمیتوانند بعنوان تکفل آنها از معافیت استفاده کنند مورد توجه عدۀ زیادی از آقایان هست و پیشنهاد هم داده اند بنده خواستم در این قسمت توضیحی بدهم که بلکه مطلب حل شود و زیاد وقت مجلس گرفته نشود که آقای مخبر و آقای سرتیپ معاون وزارت جنگ توجه بفرمایند و بنده هم که جزء آن آقایان هستم نظرمان این است که اگر کسی قبل از سن مشمولیت متأهل شده باشد این شخص باید متکفل شناخته شود برای این که یک کسی (من باب مثال عرض میکنم) اگر در سن هیجده سالگی عیال گرفته باشد او هم حقاً متکفل عیال و اولادش است و علت ندارد که ما او را مشمول معافیت قرار ندهیم باین جهت پیشنهادی تهیه شده است که اگر در سن مشمولیت یعنی ۲۱ سالگی برای فرار از خدمت نظام وظیفه برود متأهل شود او بتایید معاف شود اما یک کسی قبلاً اگر متأهل شود همانطور که در دهات معمول است و بیشتر این مطلب متوجه دهات است و این کار را میکنند آنها هم شامل شوند و الا در شهرستانها کمتر اشخاص در سن سی سالگی هم متأهل میشوند و عملی که

این ماده میکند نتیجه اش این است که جلو گیری میکند از توالد و تناسل که بنظر بنده برای ازدیاد نفوس در این مملکت فوق العاده لازم است و بطوریکه آقایان اطلاع دارند در دهات پسرشان را در سن ۱۶ سالگی و هفده سالگی زن میدهند و با این کمی نفوس در این مملکت این مسئله را باید تشویق کنیم و این ماده بنظر بنده از این کار جلو گیری میکند و پیشنهادی که شده است روی این نظر است که اگر کسی قبل از سال مشمولیت متأهل شود متکفل شناخته میشود ولی اگر در سال مشمولیت عیال اختیار کرد متکفل شناخته نمیشود.

معاون وزارت جنگ - راجع باین ماده که آقای ملک مدنی ایراد فرمودند بحث زیادی در کمیسیونها و مجلس شورای ملی شد و گفتگو در این بود که در سنین مشمولیت حق تأهل نداشته باشند و وقتی هم که در کمیسیون مذاکره شد این موضوع دیدیم که هیچ فایده ندارد بلکه ضرری هم خواهد داشت ضررش هم این خواهد بود که یک سال عروسی را جلو خواهند انداخت عوض اینکه در بیست و یک سالگی عروسی کنند در نوزده سالگی عروسی میکنند و این کار هیچ فایده برای جامعه ندارد بعلاوه در قوانین سابق این قسمت تکفل بقدری سخت بود که اشخاصی هم که دارای زن و فرزند بودند میبایستی خدمت بکنند و تکفل آنها را هم در مدت خدمت بعهده دیگران گذاشته بودند و ما همه آنها را معاف کردیم و حتی کسانی را که عیال و اولاد دارند و امروز تصویب شد که اگر عیال یا اولاد داشته هر کدام را داشته باشند معاف هستند و اگر این ترتیب باشد بنظر بنده اشکالی باقی نمی ماند. ما گفتیم آنچه که مربوط بگذشته است قبول داریم ولی برای آینده گفتیم اشخاصی که میخواهند متأهل شوند لا اقل جیبشان را به بینند اگر دارائی دارند که تکفل عیال و اولاد خود را بکنند زن بگیرند و الا بگیرند
رئیس - آقای امیر تیمور.

امیر تیمور - بنده وجود این ماده را اصلاً زائد میدانم و تصور میکنم که لازم نیست برای این که قبل از این قانون

اگر متأهل شده باشد و عیال و اولاد داشته باشد که البته معاف هستند و بعد از این اشخاصی که به سن مشمول میرسند باید بروند خدمت خودشان را انجام بدهند و یک اشخاصی که معاف هستند مصرحاً معاف شوند و دیگر این قید داشتن عیال و اولاد لزومی ندارد.

مخبر - اگر توجه باماده قبل یعنی ماده ۶۳ که الان تصویب شد بفرمایند در آن جا مصرح است اشخاصی که دارای عیال یا اولاد هستند متکفل شناخته شده و از خدمت نظام وظیفه تا وقتی که آن تکفل باقی است معاف خواهد بود وقتی که آن ماده از مجلس گذشت و تصویب شد در این ماده گفتیم کسی که از تاریخ تصویب این قانون عیال و اولاد اختیار کند حق استفاده از معافیت را برای داشتن عیال و اولاد ندارد و با ماده که قبلاً تصویب شد این ماده لزوم پیدا میکند.

امیر تیمور - آفرین با این توضیح مخبر بنده دیگر عرضی ندارم.

رئیس - آقای مخبر فرمهند.

مخبر فرمهند - عرضی ندارم.

رئیس - آقای بهبهانی.

بهبهانی - موافقم.

رئیس - آقای روحی.

روحی - بنده خواستم یک توضیح بیشتری راجع باین ماده عرض کنم بنده خودم از طرفداران جدی تکثیر اولاد و فراوانی افراد کشور هستم کشور وقتی ترقی میکند و قیمت دارد که جمعیت زیاد داشته باشد ولی شما ملاحظه بفرمائید یک جوان شانزده ساله وقتی که زن بگیرد تا بسن سربازی برسد چهار تا اولاد خواهد داشت و این اولاد بقدری ناقص هستند که بهیچوجه بپرد خدمت و مملکت نمینخورد در صورتیکه حفظ کشور بر همه چیز لازم تر است کشور باید باشد که نسل تربیت کند باید وجود کشور محفوظ بماند و باید جوانان و فرزندان آن باید آنرا حفظ کنند این عمل را نباید آقایان تمهید به تکثیر نفوس کنند این کار فقط

برای فرار از نظام وظیفه است (صحیح است) انصاف نیست که بکنفر باین عناوین از خدمت سربازی فرار کند یکی دستش را قطع کند یکی زن بگیرد بنده معتقدم که موافقت بفرمایند بهمین ترتیبی که در کمیسیون تصویب شده این ماده بگذرد و این لایحه بهمین حال هم تصویب شود و برای متکفلین هم که در این قانون تکلیف معین شده است

بعضی از نمایندگان - کافی است مذاکرات - رأی.

انوار - بنده مخالفم.

رئیس - بفرمائید.

انوار - خود آقای روحی و سایر آقایان کاملاً مستحضر و مطلع هستند که بنده مخصوصاً این دوره از کمیسیون دادگستری فرار کردم یعنی نجات پیدا کردم و آمدم باین کمیسیون که این قانون بگذرد و بنده کاملاً جدیت دارم و معتقد هستم بلکه موفق شویم تا اول فروردین این قانون تمام شود و نمیخواهم در هیچ جا هم اشکال بکنم. در آن دوره این ماده را بنده پیشنهاد حذفش را کردم و گفتم و او این که عمل دولت هم بر این باشد در قانون نباشد آقای روحی مملکت منحصر به تهران نیست منحصر به شمال نیست طرف جنوب را هم نگاه کنید و طرف گرمسیرات را هم نگاه کنید که بلوغ آنها در چه موقع است این ماده را در قانون نوشتن اجازه ایست از یک کثافت اخلاقی که خودتان هم آقای روحی حاضر نیستید آن انحطاط اخلاقی را قبول کنید این ماده اگر در قانون نباشد ولی عمل دولت بر این باشد که نگویند قانون اجازه داده است که چون رفته است زن گرفته است معاف نیست ما نباید بگوئیم چون رفته است زن گرفته است ما این را معاف نخواهیم کرد ما نمیخواهیم در قانون یک اخلاق سوئی را رواج کرده باشیم بواسطه یک عملی که هیچ فایده هم ندارد اگر موافقت بفرمائید عمل همینطور باشد ولی در قانون نباشد تازه عیبی ندارد شما ملاحظه بفرمائید که حد بلوغ ورشد در گرمسیرات است بچا ترتیب است ما بخوزستان و لارستان و گرمسیرات داریم اینها را در نظر بگیرید و الا بنده نظرم اساساً این است و

نفرت مردم هم از این خدمت ملی که هر کس باید با رغبت انجام بدهد سزاوار نخواهد بود این است که باز بنده تمنا میکنم که توجه بیشتری بشود و تا پایان ۱۲۹۹ را در نظر بگیرند که معاف شوند و دلائلی را که آقای نخست وزیر و وزیر جنگ سابق اظهار کردند منطقی نبود و منطقیست صرفاً روی اشخاصی بود که از این وضعیت استفاده میکنند و منطق دیگری بنده درش احساس نکردم.

معاون وزارت جنگ - آقای نراقی ایراداتی را که راجع به این ماده فرمودند در کمیسیون هم مکرر در این قسمت بیان فرمودند و بایشان جواب داده شد که این ماده يك ماده حیاتی است برای مملکت و ما غیر از آن طبقاتی را که قبلاً پیشنهاد کرده بودیم برای ارفاق بیشتری چهار طبقه دیگر هم بآنها علاوه کردیم و ۱۲۹۴ رساندیم و غیر از این ارفاق دیگری نمیتوانیم بکنیم و اگر يك همچو ارفاقی بخواهید قائل شوید مثل این است که حکم انحلال ارتش را داده باشید میفرمائید چرا نفر جدید گرفته نمیشود برای اینکه بنده نمیتوانم اینجا جزئیاتش را عرض کنم و در کمیسیون عرض کردم فعلاً امروز ما نمیتوانیم نفر بدست بیاوریم و نفر کاملاً بدست ما نمیآید که بتوانیم يك عده بیشتری داشته باشیم که توی آنها عده را که لازم داریم بگیریم باور نمیفرمائید تشریف بیاورید اداره نظام وظیفه و ملاحظه کنید که در این سال چقدر نفر بدست ما آمده است این علت ندارد که ما وقتی که بیست و یکساله داریم برویم بیست و پنج ساله بگیریم عده ما هم که از هشتاد و پنجهزار نفر تجاوز نمیکند علت ندارد و این طبقاتی هم که اضافه شد روی همین اصلی که آقای نراقی فرمودند و ما دیدیم که از این طبقات فعلی میشود این استفاده را کرد بنا بر این ما هم این ارفاق را قائل شدیم و بنظر بنده ارفاق بیشتری نمیشود کرد غیر ممکن است.

رئیس - آقای بیات.

بیات - در این ماده البته همانطور که آقای نراقی اظهار فرمودند يك تبعیضی در کار آمده یکمده آمده اند.

و خدمت وظیفه خودشان را کرده اند و یکمده که نکرده اند ما حالا داریم آنها را معاف میکنیم البته این تبعیض حالا بموقع خودش اگر دقت شود خوب نیست و حقیقتاً ما نباید این کار را بکنیم و تشویش کنیم که یکمده را که فرار میکنند از قانون امروز و در آنموقع خدمت نکرده اند معاف کنیم خوب حالا چون سنشان زیاد شده و از طرفی هم چون احتیاج زیادی نیست موافقت شد که این عده را معاف کنند ولی آن قسمتی که خدمتشان را انجام داده اند همانطور که اظهار شد برای مستخدمین يك ارفاقی شد یعنی برای مستخدمین در نظر گرفتند که مدت خدمت نظام آنها جزء خدمت رسمی آنها محسوب شود و از خدمات یکماهه هم معاف باشند و فقط درموقع بسیج عمومی اگر لازم شد احضار شوند ولی اشخاصی که مشاغل آزاد دارند غیر از مستخدمین دولت آنها هیچ تکلیفی برایشان معین نشده است بنده عرض میکنم در صورتیکه ما معاف می کنیم يك اشخاصی را که کارهای اداری دارند آنوقت آن کسانی که مشاغل آزاد دارند و خدمت خودشان را کرده اند ارفاقی در باره آنها نشده و از این خدمت يك ماهه هم معافشان نکرده ایم در صورتیکه باید این اشخاص هم که کارهای آزاد دارند از خدمت یکماهه معاف شده و فقط در مواقع بسیج عمومی احضار شوند این است که در این قسمت يك پیشنهادی هم کرده ایم که آن اشخاص هم از خدمت یکماهه معاف شوند و آنها را هم جز در مواقع بسیج عمومی احضار نکنند.

مخبر - عرض کنم این فرمایشات آقا صحیح است و تصور میکنم این جمله بعلاوه در موارد اینجا بی ربط در آخر تبصره چهار آمده است منظور همین بوده است که فرمودند و شامل همه هست چه مستخدمین و چه آنها که شغل آزاد دارند منتها برای مستخدمین يك تشریفات هم بوده است که از سنین خدمت استفاده خواهند کرد و چه و چه و یکی دیگر این است که در مواقع بسیج احضار نخواهند شد و یکی دیگر اینکه اصلاً این جمله مستخدمین

دولت را بی خود قید کرده اند و حالا پیشنهاد کنید اصلاح میشود بنده هم قبول میکنم.

معدل - بنده باید قبلاً این را عرض کنم مثل این است که همکاران بنده انس به تصویب آنچه که دولت پیشنهاد میکند بیشتر دارند تا آنچه که نمایندگان بآنها عرضه می کنند (بعضی از نمایندگان - اینطور نیست) این تصور بنده است حالا چون امروز یکی از همکاران ما بوزارت رفتند شاید این قوه در همه ما تولید شود که کمتر در حرفهای خودمان هم توجه کنیم بنده دو عرض مهم دارم و نمیخواهم یکی از آنها را بردیگری تحت الشعاع قرار بدهم یکی راجع بآنهاست که تا ۱۲۹۴ معاف شده اند و دیگری مربوط به آنهاست که رفته اند و خدمتشان را انجام داده اند آقای معاون وزارت جنگ در جواب بیانات فصیحی که آقای نراقی کردند و بنظر بنده با استدلال و منطق بیان کردند استدلالی کردند که بنده را قانع نکرد و فرمودند مکرر این حرفها گفته شده معلوم میشود مکرر صحبت کردن خودش از قوت منطق میگذرد و الا اگر يك مطلبی را کسی چندین مرتبه گفت معلوم میشود که آن مطلب بی اساس است و دیگر اینکه گفتند ما نمی توانیم این را قبول کنیم ولی چیزی که دلیلش تویش نباشد این را نمی شود پذیرفت چیزی را که در قسمت سوم فرمودند و بنده باید جواب عرض کنم و البته اصل مطلب را تکرار نمیکنم و جواب را شخصاً خدمت خودشان عرض میکنم فرمودند که توضیح کافی را در کمیسیون میفرمائید البته ما می توانیم آن توضیحات را خودمان درك کنیم ولی قانون را ما برای يك مدت معینی نمیگذرانیم و بنظر بنده این را بایستی گفت که این افراد اگر مصلحت است که تا ۱۲۹۴ معاف شوند چرا تا ۱۲۹۹ معاف نشوند و در عین حال دولت حق داشته باشد که هر وقت احتیاج دارد آنها را هم احضار بکند و يك مطلب مهمی آقای بیات فرمودند از گوشه گوش ما گذشت و رفت یا منطقی دارید برای معاف کردن یکمده یا ندارید چرا يك اشخاصی را که تا ۱۲۹۴ معاف میکنید

و چرا تا ۱۲۹۹ معاف نمیکنید اشخاصی که در سال ۱۳۰۱ بدنیا آمده اند حالا مشمول هستند هر سالی هم معادل آن مقدار آدمی که معادل با آن مقدار است بایند بیایند بنظر وظیفه يك وقت است که ما معادل آن افرادی که باید خدمت کنند نداریم البته باید بسنوات خدمت نظام وظیفه کنیم یا طرز دیگر و الا دیگر مناسب ندارد حالا آمدیم که این منطقی که آقای سرتیپ ریاضی فرمودند صحیح باشد و بجای آن که ذکرش مناسب نیست کم داریم آنوقت تبعیض کردن چه مورد دارد باز برگردید به ۱۲۸۴ و یا این دو طبقه را تا ۱۲۹۹ معاف کنید بالاخره آقایان اشخاص موشکاف و دقیقی هستید مثل اینکه مجلس رفته چون زده و يك اشخاصی را معاف کرده در صورتیکه آن طبقه که باین شکل معاف میشوند بنظر بنده خودشان دو طبقه میشوند و این موجب تبعیض خواهد شد راجع به سن که میفرمائید مطابق آنچه که ما خبر داریم سربازان را تمام را برای خدمت به صف نمی گمارند بیشتر آنها را براساسی خدمات دیگری که در پشت جبهه و خدمات فنی و کارهای دیگری که در کارخانجات ارتش هست آنها را می گمارند و شاید این اشخاص که بسن ۲۷ رسیده اند این خدمت از شان برمی آید بزرگترین دلیلی که آقای نراقی طرح کردند و درست مورد توجه نشد این است که افرادی که امروز اینگونه پیشنهاد را میگردند اینها امروز محبوبیت ارتش و عظمت ارتش را در نظر دارند می خواهند که هیچ وقت حرفی در اطراف آن گفته نشود و باید فهمید که اگر فردی اظهار داخوری میکند از چه میکند از این میکند که در فلان حوزه سرباز گیری به آن افرادی که لازم دارند عده نظام وظیفه زیادتر است و همه اینها را نمیتوانند نگاه دارند آن وقت تبعیض میکنند از یکمده شان يك چیزی میگیرند و رهانشان میکنند و اینها موجب میشود که يك افرادی را از ارتش ناراضی کنند بنده تصور میکنم که آقای معاون وزارت جنگ جز و اشخاصی باشند که آمده باشند اینجا و بهر وضعیتی که هست این قانون را سرتوش را بهم بیاورند در صورتیکه

حرف حساب را باید قبول کنند بنده تصور میکنم اگر احتیاج ندارید که باید تا ۹۹ را قبول کنید و اگر احتیاج دارید که همه را باید بگیرید وسط این دو تا یک چیزی است و بنده عرض کردم که تا ۹۹ را معاف کنید و یک تبصره هم تویش بگذارید که هر وقت دولت احتیاج پیدا کرد مقدم بر همه اینها را احضار کنند که نه ما از احتیاجات به موقع خودمان صرف نظر کنیم و نه تبعیض شده باشد نه این که آن عده که مردمان خوش معامله و افرادی میهن پرست بوده اند و از زیر بار قانون شانه خالی نکرده اند آن هارا بگذاریم و یکعده که حاضر نشده اند خدمت کنند معافشان کنیم و یک تشویقی بکنیم برای اینکه از خدمت فرار کرده اند ما باید برای اینهایی که خدمت کرده اند یک ارزشی قائل شویم این عده که خدمت خودشان را کرده اند و غالباً هم تحصیل کرده بوده اند و یک رتبه هائی باین ها داده اند استدعا میکنم درست توجه بفرمائید و مقصود بنده را درک کنید چون اینجا یک نکته ملایمی است ذکر شده است اشخاصی که سنواتی را که اینها زیر پرچم خدمت کرده اند که ما داریم نظایر آنها را معاف می کنیم از خدمت که این سنوآت جزء خدمت آنها محسوب شود. از این چه نتیجه میگیرند این افراد نتیجه اش این است که فوری یک کسور تقاعدی بقیه این را بگیرد (یکی از نمایندگان - ترفیع بگیرد) حالا ملاحظه بفرمائید اگر بخواهیم ترفیع بهش بدهیم میبایستی این کلمه را ذکر کنیم که جزء آن رتبه که حالا دارد محسوب شود یعنی چه؟ یعنی اگر ۶ ماه یا یکسال است ترفیع پیدا کرده آن دو سال ضمیمه این مدت بشود که بتوانند به ایتها رتبه بدهند خلاصه اگر میخواهید یک هفتی سر اینها بگذارید یا بگذارید بهمین حال باقی باشند یا اگر میخواهید تعویضی در مقابل باشد که سنوآت خدمت زیر پرچم در این رتبه فعلی او که حالا حائز است اضافه شود بنده این جا یک نکته را خدمت آقایان عرض میکنم که آن طبقه ای که خدمت کرده اند آنها طبقه تحصیل کرده هستند اینها جوانان این کشور هستند و

همانهایی هستند که فردا جانشین این کرسی ها خواهند بود و ما بایستی که تمام حقوق آنها را لای این قوانین جا بدهیم اگر از طبقه آنها امروز جزء نمایندگان نیستند ولی افکار آنها در جزء و کل این مملکت دخالت دارد و بنظر من رعایت احوال آنها بر ما فرض است.

رئیس - یک نکته را آقای معذل اظهار کردند خواستم تذکر بدهم میگویند که مجلس نظر آقایان را رعایت نمیکند و نظر دولت را رعایت میکنند این را باید بدانند که وقتی یک لایحه دومیته بکمسیون رفت و در آنجا مورد موافقت واقع شد البته در اینجا هم باید مورد موافقت واقع شود.

رئیس - آقای دکتر سنگ

دکتر سنگ - عرض کنم که بسیج یا نظام وظیفه یا دفاع از وطن برای هر فرد و هر کس در موقعی که کشور لازم داشت باید انجام داد و نباید سن را مدخلیت داد هر کس در هر سن که باشد وقتی که دید گرفتاری برای مملکت است باید بجان و دل خدمت کند و هیچ صحبت سن نباید باشد و اما راجع یک اصل کلی که در این ماده است این است که از ۱۲۸۴ تا ۱۲۹۴ معاف باشند چون در این فصل یک نظر یانی پیدا شد که همانطور که آقای معذل عنوان کردند ممکن است یک اختلافاتی بین جوانان و یک کدورتی بین اشخاص ایجاد بشود حالا بطوری هم که آقای سرتیپ ریاضی فرمودند که مطالب زیاد تکرار نشود بنده زیاد نمیخواهم صحبت کنم بطور مختصر عرض می کنم و یک پیشنهادی دادم که کلیه افرادی که کلیه افراد از ۱۲۸۴ تا ۱۲۹۴ چه آلهائی که خدمت کرده یا نکرده اند بطور کلی معاف قرار بدهند و بیشتر از این عرض نمیکنم.

مخبر - عرض کنم فرمایشات آقای معذل با فرمایشات آقای نراقی تفاوت داشت آقای نراقی فرمودند بهتر این است که تا ۹۹ را معاف کنند این قسمت هم یک پیشنهادی بود که بنده هم شخصاً از موافقین این پیشنهاد بودم ولی البته این مربوط باین نیست که در اینجا نظر بوظیفه مخبری که دارم باید از نظریه کمسیون و اکثریت کمسیون دفاع کنم ولی آقای معذل میفرمایند که تا ۹۹ را معاف کنیم و اگر

بعد لازم شد احضارشان کنند آقا آنوقت تبعیض میشود یعنی اشخاصی را که صاحب نفوذ هستند نمیدانند و آن بدبخت هائی را که نفوذی ندارند میبرند (معدل - حالا مگر چکار میکنند؟) و اگر همه معاف شوند تبعیض نمیشود نه اینکه اگر مورد لزوم شد بیائید ببرید آنوقت ممکن است پسر بنده را اگر داشته باشم ببرند دیگری را ببرند و اینکه تا این مقدار بیشتر موافقت نشد برای این بود که کمسیون نتوانست موافقت بکند برای اینکه با نماینده وزارت جنگ که در کمسیون بودند مذاکره شد و بحث شد و گفتند که مورد احتیاج است و اگر بخواهیم تا ۹۹ را قائل شویم عده زیادی را شامل میشود و مملکت بی ارتش میشود و دلایل دیگری آوردند که بنظر کمسیون این پیشنهاد غیر قابل قبول آمد و اینکه آقایان میفرمایند که تبعیض در مورد یک عده میشود که تا ۹۴ را معاف کرده اند عرض کردم موضوع پیشنهاد دولت تا ۹۰ بود ولی بعد از اینکه مطالعه شد تا ۹۴ را هم ضمیمه کردیم و این برای این است که یکعده زیادی از اینها جزء متوفیات هستند و دفتر آمار هم آمار متوفیات وارد نشده است باین جهت یک عده زیادی را صورت میدهند و این هم یک خرج زیادی برای دولت دارد و هم مأمورین بایستی مدتها معطل شوند و جستجو کنند تازه پیدایش نمیکند برای اینکه مرده است و از بین رفته است این بود که یک مختاری صرف وقت کردن و مخارجی متحمل شدن برای دولت بی نتیجه میماند و یک علت دیگری هم داشت و آن کبر سن بود و البته کبر سن دیگر تا ۹۹ که مورد پیدا نمیکند برای اینکه آدم بیست و یکساله که دیگر کبر سن ندارد اما اگر ۹۳ را بگیریم ۲۸ ساله است و ۶ سال از خدمت نظامش گذشته دیگر مورد خدمت ندارد بنابراین تبعیض نشده است و در عوض آنها که خدمت کرده اند طبق تبصره ۴ ترفیعی برای آنها قائل شده اند و این را هم بطوریکه فرمودید پیشنهاد بفرمائید که آن مدت خدمت نظام جزو مدت خدمتشان محسوب شود و البته بعد از اضافه شدن آن مدت مستحق ترفیع میشوند و استفاده میکنند ما هم قبول میکنیم راجع

بمواقع بسیج هم البته این شامل همه است نه فقط مستخدمین دولت منتها این برمیگردد به اصل عبارت جمله اول یعنی بکلیه مشمولینی که از ۱۲۸۴ تا ۱۲۹۴ خدمت کرده اند در مواقع بسیج احضار خواهند شد برای یکماه در هر سال دیگر احضار نخواهند شد و این برمیگردد بکلیه افرادی که در این سن هستند و خدمت کرده اند نه اینکه فقط شامل مستخدمین دولت باشد.

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

اورنگ - بنده مخالفم با کفایت مذاکرات.

رئیس - بفرمائید.

اورنگ - در این ماده حرفهای مهمی داریم اگر وقت مجلس منقضی شده است که جلسه را ختم کنید بماند برای جلسه دیگر و الا بگذارید عرایض خود را عرض کنم و من کاملاً مخالفم.

تهرانچی - چون وقت منقضی شده و آقایان هم خسته شده اند خوبست جلسه را ختم بفرمائید و جلسه آتی را زودتر معین بفرمائید و دستور هم همین قانون باشد که زودتر تمام شود (صحیح است).

رئیس - خواستم یک توضیحی را عرض کنم که آقایان معلوم میشود بعد از جلسه پرروز هم با اعتراضات خودشان را در لایحه قرارداد مالی میدهند و این مطابق نظامنامه نیست باید هر کس اعتراضی دارد در ضمن شور اول و دوم در مجلس اظهار کند غیر از این نمیشود اعتراضاتی که داده شده طبع شده است و اگر بخواهند بعد بدهند دیگر مورد ندارد.

جمعی از نمایندگان - ختم جلسه.

۸- موقع دستور جلسه بعد - ختم جلسه

رئیس - اگر اجازه می فرمائید جلسه را ختم کنیم (صحیح است) جلسه آتی به روز شنبه ۲۹ اسفند سه ساعت ونیم قبل از ظهر دستور هم لایحه نظام وظیفه.

(مجلس سه ربع ساعت بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری

قانون

اجازة پرداخت كسر بهای علیق اسب سیم بانان

ماده واحده - وزارت دارائی مجاز است كه مبلغ چهارصد هزار ریال كه دویست هزار ریال آن از ماده ۲۳ بودجه شهرستانها و دویست هزار ریال از ماده ۴۳ مركز كسر و به ماده ۱۷ شهرستانها علاوه نموده و در بودجه وزارت پست و تلگراف پردازد كه بمصرف كسر بهای علیق اسب سیم بانان برسانند .

این قانون كه مشتمل بر يك ماده است در جلسه بیست و هفتم اسفند ماه يكهزار و شیصد و بیست و يك بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری